

Dr. Ramaseter Róbert
Budapest
Disztér 2. II. e. 8.

1929 Augusztus 1 Csütörtök

* 5689 év Tamuz 24 *

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gela No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

A Maniu-kormány első nyersmérlege

Véget ért tehát a többszörösen meghosszabbított parlamenti szesszió s, a nemzeti parasztpárt kormányzásának első törvényhozási időszakának. Nem lehet azt állítani, hogy a képviselők és szenátorok nem tettek eleget honatyaik kötelességüknek. Hét hónap alatt 230 törvényt szavazott meg az új parlament, ami ugyan nem jelent rekordot az utóbbi tíz esztendő törvényhozási krónikájában, de derék teljesítmény egy olyan parlamenttől, amely túlnyomó többségében noviciusokból tevődött össze. Azt mondhatná valaki, hogy különösen az utóbbi napok törvénygyártása többé-kevésbé nélkülözötte a tisztá demokratizmus kritériumait. Ez elvitatlan. De azt sem lehet állítani, hogy a képviselőház és a szenátus a törvényjavaslatzuhatag egyszerű regiszterévé sülyedtek volna. Az ellenzéki felszólalások, az obstrukció, a mindenestre kisszámú ellenzéknek kivételével sem hiányoztak. A mandátumról bíránc aláír lemondás nem bizonyult elég hatékonyak arra, hogy egyes képviselőket saját külön véleményük elmondásában megakadályozzon és ez a szemem, amely már az Alevra tábornok elleni lendületes attackokban is kimutatta oroszlanörmeit, a fogászati törvényjavaslat és Cichosky tábornok javaslatának tárgyalásánál valóságos obstrukció jellegű oltította magára és csaknem két miniszter megbuktatásához vezetett.

Nem is csoda. A nemzeti parasztpárt sokal fiatalabb szervezet, a parlamentet alkotó elemek túlságosan sokrétűek, semminthogy képesek volnának az egységnek és vasfegyelmének arra a manifesztációjára, amelyhez a liberálisok szokták az országot. Igaz viszont, hogy tíz év óta az első szabadon választott parlamentje az országnak.

Az a törvényhozási program, amelyet a kormány a parlament elé terjesztett, valóságos forradalmi színezetű volt és étes határvonalat látszott vonni az elmúlt és az új rezsim közé. Az az ideológia, amely a program alapján állott, szöges ellentétet képezett a liberálisok kormányzási koncepcióival, amelyek tíz éven keresztül domináltak az államélet minden megnyilvánulásánál. Áll ez elsősorban a gazdasági és pénzügyi törvényhozásra. A program és a valóság között azonban a megszavazott törvényekből kétségkívül kitűnik — alaposan lemérhető távolság van. Maniu ilyenformán adott kifejezést ennek: Nem revolúció az, amit megvalósítottunk, hanem eleven evolúciót jelent. Hozzátehetjük, lassu ritmusu, nem egyszer szakadozó evolúciót.

Kíváncsi lehetünk, hogy a kommercializációs törvény, a bányatörvény, amelyek megfelelő szerepet juttatnak a külföldi tőkének az ország kincseinek kiaknázásában, nem jelentenek határozott haladást Bratianu Vintila „prin noi insine” ürügyén folykott nacional-liberalizáló politikájával szemben. És mégis: a külföldi kapitalisták állítják, hogy ez még mindig távol van attól, amit a nemzeti parasztpárt a „külföldi tőke egyenjogúsítása” címén hirdetett. Elvitázhatatlan, hogy az új vámtarifák megszüntetési azokat, a lehetetlen behozatali illetékeket, amelyeknek védelme alatt életképtelen iparvállalatok gazdagodhattak meg — a fogyasztók széles tömegeinek bérére. Ami nem kevésbé igaz az is, hogy a redukciók

tárolról sem olyan mérvűek, amelyek radikális változást jelentenének az eddigi vámpolitikával szemben.

Bölcs mérséklet, higgadt óvatosság? Vagy kompromisszum az adott realitásokkal? Nem vitatjuk. De kétségtelen, hogy ez a szellem érvényesült a törvényhozásban abban az ágában is, amely az állam közigazgatási strukturájának újraszervezését célozta. A csendőrség és rendőrség reorganizációjáról szóló törvényjavaslatokat kétségkívül haladó szellem, a modern civilizáció szempontjainak figyelembevételére inspirálták. Ide ikatandó a CFR autonómiajáról szóló törvény is, amelyet a kormány az az ösztöne óhaja teremtett meg, hogy ezt a valóban felbomlás és a teljes dezorganizáció szélére álló köztisztviselők modern alapokra helyezze. A közigazgatási törvény epokális lépést jelentett volna, ha maradék nélkül megvalósítja a decen-

tralizáció és a községi autonómia elvét. Az a bizonyos „de” kontrapunktirozza minden egyes törvényről a mi viszonyaink között valóban forradalmi ideológiát, amelyet a nemzeti parasztpárt ellenzéki programja képviselt.

Külön fejezet, és gyásos fejezet számunkra a kultuszörvény módosítása, amelynek sem a kormányprogramhoz, sem a zsidóság érdekeihez köze nem volt. Míg is misztérium: miért erőszakolta keresztül a kormány ezt a törvényt, amelynek a zsidó kisebbségre káros következményeivel tisztában voltak a hatalom urai. Általában: a kisebbségi politika terén a kormány talán a leginkább igyekezett a kontinuitást megőrizni. Anghelescu szelleme esorbítatlanul trónolt a közoktatásiügyi minisztérium fölött és a hakkalaureátusi törvény jelentéktelen módosítását a legjobb akarattal sem lehet haladásnak tekinteni az előző rezsi-

meck sovínizmusával szemben.

Egyetlen pontja volt a törvényhozásnak, amelyben a program szinte maradék nélkül érvényesült: a kormány agrárpolitikájában. Az adóemelési törvények, amelyek ugyancsak ellentétben álltak az ellenzéki elképzelésekkel, feltételesen ügyeltek a földmivelők érdekeire, a szövetségi törvény és Mihalache agrártörvényei valamennyien erőteljes agrárpolitika kifejezései voltak.

A nemzeti parasztpárt első etappja lezárult. Láthatjuk: nem azt hozta az első szesszió, amit vártunk. A múlttal szemben azonban elvitathatlanul hatalmas lépést jelent. Nem szabad elfelejtenünk, hogy tíz esztendő óta ez volt az első eset, hogy a törvények a liberális párt hozzájárulása nélkül és annak érdekei rovására hoztak. Az emancipáció megtörtént.

Hatalmas lépés, de csak egy lépés!

Népszerűségi próbát rendez a kormány hat pótválasztáson

Az ország hat kerületében üressé tesznek egy-egy mandátumot, hogy a kormány felmérhesse pártjának erejét

(Bucaresti-Bukarest, július 31. Az Új Kelet tudósítójától). Feltétlenül megbízható forrásból szerzett értesülésünk szerint a kormány rendkívül érdekes kísérletre készült. Kilenchónapi kormányzás után hirtelen érdemlő módon akarja kitapogatni, hogy a kormány politikája milyen mélyen gyökerezik a közvéleményben, illetőleg hogy a kilenc hónapi kormányzás okozott-e számbeli elfordulást a kormány hívei között és ha igen, milyen irányban. Igaz, hogy rövidesen az új közigazgatási törvény értelmében sor kerül a községi választásokra, amelyeknek során a kormány az országban is alkalma

vesz látni, hogy a kormányzati első napja után hogyan oszlik meg a nagy tömegek hangulata. A miniszterelnök azonban még a községi választások előtt szeretne megbízható tükörképet kapni az erők megoszlásáról s mintegy erőpróbát akar tartani a községi választások küszöbén. Ennek érdekében határozta el magát a kormány arra, a mindenképpen ötletes kísérletre, hogy hat pótválasztáson fogja lemérni a nemzeti párt erejét. A párt tükörsága utasítást kapott arra, hogy az ország hat régiójában egy-egy mandátum megürüléséről gondoskodják. Erdélyben van üres madátum Hunyad-

megyében, Munteniában is van, ahol a dambovítai mandátum üresedett meg Sandrulescu eddigi képviselőnek lemondásával, aki targovistei prefekus lett. A kormány az a célja, hogy egy-egy képviselőnek a lemondásával a Bánátban, Olteniában, Beszarabiában és Bukovinában megürüljön egy-egy mandátum és így az ország hat kerületének területében egy-egy pótválasztáson adjon alkalmat a közvélemény megnyilatkozásának. Az ilyenformán döntőjelentőségű pótválasztásokat természetesen nagy érdeklődés előzi meg.

Miért bocsátotta el állásából az angol munkáskormány Egyiptom kormányzóját

Lord Lloyd az egyiptomi kiskirály semmibe sem vette Egyiptom függetlenségét és saját szakállára önkényuralmat vezetett be

London, július 31. Az angol politikai életben — amint azt az Új Kelet jelentette — nagy port vert fel az egyiptomi kormányzó menesztése. Anglia életében nagyon ritka eset, hogy egy magasállású tisztviselőt elbocsássanak egészen rövid uton, tisztára azért, mert egy másik kormány került uralomra. A szolgálati „gépezet” Angliában rendszerint intakt és változatosan marad, tekintet nélkül arra, hogy ki ül a kormányon — ez alfája és omegája a brit állam-művészetnek. Azonban Henderson, Anglia új külügyminisztere, akinek ebben a minőségben Egyiptom is alá van rendelve, volt olyan bátor, hogy ettől a hagyományos történelmi szokástól eltérjen Henderson, az egyszerű munkás Egyiptom kormányzóját, az angol gyarmatügyi közigazgatás egyik legmagasabb faktorát egyszerűen elbocsátotta, anélkül, hogy valami alkalmas kifogást

keresett volna, vagy valami betegséget talált volna ki a számára.

A parlamentben azután fel is olvasták Lord Lloyd bünlajstromát. Lord Lloyd miatt Angliának el kellett vesztenie a szimpátiát Egyiptomban, amely az utóbbi években megint súlyos krízisek színhelye lett, flotta-demonstrációkra és ultimátumra került a sor és mind ez annak köszönhető, hogy a kormányzószékben olyan ember ült, mint lord Lloyd.

Lord Lloyd volt az, aki mitsem törődött Egyiptomnak 1922-ben megadott függetlenségével. Lord Altemby marsall, aki elődje volt lord Lloydnak, elismerte Egyiptom királyát szuverén uralkodónak és visszavonta az angol protektorátust. Ezt a tényt lord Lloyd anélkül, hogy szándékát nyíltan kifejezte volna, minden alkalommal vissza szeretne volna csinálni. Az angol befo-

lyást a függetlenségi proklamációnak négy ugynevezett rezervációja biztosítja. Ezek: A Szezi kanális biztosítása az angol impérium javára. 2. Szudán angol fennhatóság alá tartozik. 3. Egyiptomban az idegenek védelmét az angolok láthatják el és 4. egyiptomi kormányának a külfölddel kötött szerződéseit Anglia ellenőrzi.

Ezek a rezervációk önmagukban véve nem egyebek papírrongyónál. Attól függ, hogy milyen szellemben magyarázzák őket. Itt van mindjárt a Szezi csatorna, amelyet biztosítani lehet azzal, hogy Port Saidban egy angol tüzérségi naszád cirkál, vagy hogy a Szinaj félszigeten egy angol ezred állomásozik, vagy hogy Kairóban egy hadtestet vezényelnek ki. A külföldiek meg lehet védeni, hogy egyszerűen esetről-esetre az angol konzulatushoz fordulnak, vagy úgy, hogy Egyiptom

telügymisztériumába bedelegálnak 1 európai hivatalnokai kart, vagy úgy, — ahogy lord Lloyd is eszelekedte, — hogy törvényjavaslatok ellen a kormányzó vétót emel. Példa rá a legutóbbi konfliktus, amely új gyülekezési és közigazgatási jog miatt támadt az egyiptomi kormány és az angol kormányzó között.

Lord Lloyd nem nyult hozzá az 1922-es deklaráció szövegéhez, de bebizonyította tényekkel, hogy ennek a deklarációnak nincs semmi tartalma és megmutatta, hogy Egyiptom belső szabadsága és külső függetlensége attól függ, hogy milyen mértékben loyális Angliával szemben.

Lord Lloyd még a konzervatív külügyi hivatal intencióin is túl ment. A progresszív Anglia azonban más grammatikai politikát inaugurál. A haladó elemek Angliában úgy vélik, hogy a kolóniákat kormányozni lehet, anélkül, hogy uralkodnának fölöttük. Henderonnak egyetlen célja van és pedig az angol impérium érdekében biztosítani a Szezei csatornát. Egészen bizonyos, hogy lord Lloydnak tüntető módon való elbocsátása óriási benyomást fog kelteni Egyiptomban és az egyiptomi kormány a királyjal együtt lelkesen fog odaállni az angol kormány mellé és Egyiptomban meg fognak szünni az egymást követő krízisek.

Megnyílt Nagybányán nyaralók részére Lázárovits Mózes kóser vendéglője Liget-ut 61. szám. Tiszta és pontos kiszolgálás.

A Matild-viz
egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

ÜZLETI RÖNYVEIT
az új helyegytörvénynek megfelelően aznap hitelesítetteti
BOROS papírkereskedő
Telefon 10-83

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulator sav
minden erősségben, vagonféltében és ballonokban, gyári lerakatkomban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fla
vegyszer import Oradea. — Telefon: 6-77.

HIRDETMEY.
HOTEL MARNA
ujjonnan megnyílt Bukarestben, Str. Buzestii 3. és Cal. Grivița 80. sarok.
Néhány percnyre a vasutállomástól. Száznál szoba, legmodernebb komforttal. Központi fűtés, hideg és meleg víz minden szobában. Lift, fürdő és telefon az utazó urak rendelkezésére. Nagyon mérsékelt árak. Utazók 25 százalék rabattot kapnak a tarifa után.
Kiváló tisztelettel:
A MARNA-szálloda igazgatósága.

Magyar Színház
Csütörtökön 4, félhét és 9 órakor, pénteken 4, félhét és 9 órakor, szombaton csak 4 és félhét órakor:
I. **Kié a feleségem?** (A legbrilliansabb vígjáték újdonság 8 felvonásban.)
II. **Kisértetek órája.** (A legmeghatóbb drámai újdonság 7 felvonásban.)
III. **Nagyszerű kísértő műsor.**
Kettős műsor! — Két és félórásig tartó előadások! — Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Tihucán, az erdélyi zsidó árvák boldogság szigete

(Tihucán, július 31. Kiküldött munkatársunktól.) Tihucán! ... Akik nem látták, azok nehezen fogják tudni maguk elé képzelni irdatlan fenyveseit, felhőkbe burkolt hatalmas, égbenyúló hegycsúcsait, mely szakadékaikat s azt a sok szépséget, amivel ez a kis darabka föld oly bőven van a természetből megáldva. Ötödik éve már, hogy a tihucáni rengetegek néma csendjét évről-évre néhány héten keresztül zsidó gyermekek féktelen jókedve, életöröms vidám kacagása veri fel. Gyermekek jönnek ide minden évben, árvák és szegények, hogy magukba szívják a fenyvesek élőlélő ózonoit, hogy keveske napfényt és életenergiát raktározzanak el pinceakáskukban eipeneszedett, nyomortól megkínzott testükbe a téli dőkre, amikor nem lesz semmi napfény, sem kék ég, sem meleg, de talán kenyér sem ...

Régen hat órakor indultunk el Kolozsvárról. A zsidó Árvagondozó nyaralattási akciójának fáradhatatlan energiájú elnökeivel, dr. Leitner Fülöppel és Rosenzweig Emanoellel, hogy személyesen győződjünk meg az ideai nyaralattási akció eredményéről. A tihucáni fenyvesek között most fejeződött be az egyik transzport négy heti nyaralattása. Erdély különböző városából idesereglett 95 apró kis nyomortanyáról felszedett gyermek a holnapi nap folyamán már el fogja hagyni Tihucán és holnapután már újak fogják elfoglalni az eltávozottak helyét.

Kilenc órakor reggel már valahol Borgó felé robot az autó. A hegyoldalon furcsa szeszélyes kanyarulatú serpentin, hátborzongató szakadékok mellett, zuhogó esőben kanyarodik egyre feljebb, a végtelenség tűnő magasságba a prüszkölő, zakatoló masinának. A hegyeket hatalmas, aláhulló köd takarja. Olyan hatást kelt ez a szemlélőre, mint amikor csak lassan-lassan, fokozatosan emelik fel valami gyönyörű festményről a lepett. Először apró kis részletek tűnnek elő és csak később nyilatkozik meg fenségese nagyszerűségében a kép valóban impozáns, lenyűgöző hatású szépsége. De akkor már Tihucán vagyunk ...

Ezen a keskeny sávon, amelyen egy órán keresztül jöttünk felfelé, ez alig hat házból álló telep utunk végcélja. Valamikor fegyelmetlenségén ért tiszteket tettek ki ide, erre a bukovinai határszélre, hogy a havasok néma csendje egy kissé megtörje a túllengő osztrák-magyar tisztai temperamentumot, később Károly volt trónörökösökéket itt négy héten keresztül fenyves, nagyrúti kísérettel. Ma itt van a Zsidó Árvagondozó nyaraló telepe.

Rendbentartott virágos udvarra gördül be a gépünk. Zuhog alá szakadatlanul a vastagcseppű havasi eső. A tornáccon 95 embercsemte egy pillanatra mindent elfelejt; hogy egy nap múlva el kell majd hagyni ezt a nagyszerű fészket, hogy az eső elmosta a fogadtatás ünnepi fényét és 95 csillogó szemű gyermek szünni nem akaró harsány „hedad” kiáltással a szeretet túlaradó érzésével üdvözölte azokat, akiknek ezt a bizonyára örökre kitörülhetetlen emlékü pár heti örömet köszönhetik.

— Doktor bácsi! Doktor bácsi! Én is hiszám. Én egy kilót hiszám! Én kettőt!

Én hármalt! Azt hiszem, hat kilónál állottunk meg. Fercegig felbomlik a rend. Gro: Sandor a telep somérfelügyelője és Zoltán mérnök hiába igyekeznek a rendet helyreállítani, a csipős havasi levegő még sokáig visszhangzik ezektől a szokatlan csata kiáltásoktól.

Jóformán még csak most van időm körülnézni. Isteneim ezek a gyermekek. Mennyire uniformizál a nyomor. A zsidó-nyomor ... 95 mélyenfekvő értelmes, okos szempár bámul rám. A kenyérkereséscsalád apáknak, akik nem tudják, hogy mit hoz számukra a holnap, van ilyen nézésük. Éles, kutató, alkaldozóan lesbenállók ezek a szemek. Paróziására készek az élet minden meglepetésével szemben. Hogy miért is kell a zsidó gyermekek szemének oly korán megvétni? ...

A tarka csoportban egy különálló társaságot képeznek a szármári fiúk. Három álmodozó szemű kis bocherl. Biberkalapban, hosszú térdigérő kétsoros kabátban, vállig érő pajeszükkel mindjárt magukra vonják a figyelmem. Freuna Valvi a legidősebb közöttük. Ő ugyl arra, hogy a szátmáriak minél többet egyenek és minél többet hiszának.

— Szakmer hat bis hiet zrolenehulb kilo ungenimen. — mondja büszkén. A szátmáriak olyan összetartók ugyanis. — legalább is itt Tihucán, hogy a klóikat is egybeveszik.

Péntek este Tihucán. Scharfstein bácsi, a borgói helyi csoport elnöke. Ő itten a lotum-faktum. Nem kimél sem pénzt, sem fáradságot, amikor az árvákról van szó. Scharfstein bácsihoz a szátmáriak az első pénteken küldöttséget menesztettek. Nekik estére külön „lehem misne” kell és bor „kidlisre”. Scharfstein bácsi még az nap menesztett egy embert borért, este pedig a szátmári triumvirátus felkerült az asztal elére. Freund Valvi az asztalfőre, a hat éves Lefkovits Marche meg a Weinberger Jajli két oldalán foglaltak helyet. A kiddyit mindenki állva és áhitattal hallgatta végig. Freund Valvi szeméből közben két meleg könnyecske ömlött a borba. Haza gondolt. Szátmárra ... A rebera ... A szátmáripekent estere a rebera asztalánál és a két könnyecske igazi értelmét senki sem értette meg, csak Lefkovits Marche és Weinberger Jajlis. De azért könnyecskeket jelentek meg itt is, ott is, a kicsiny gyermekarcokon. A jó fehér kalács mellől a párolgo levek mellől szálltak a gondolatok a péntek esti gyertyafényénél, haza Temesvárra, Balásfalvára és ki tudják, még hová, le sötét pince lakásokba, ahol egy szomorú asszonynak most talán nincs kalácsa, sem párolgo leve se ...

Ettől kezdve minden úgy ment, mint otthon, Zmireszt énekeltek. A Freund Valvi „srájemából” a Weinberger és a Lefkovits gyerek mély áhitattal evett.

Matyi karrierje. Freund Valvi, a tihucáni kille rabbiája. De van Tihucának kántorja is Baumel Matyi személyében. Igaz, ő neolog ritusu, de hát ez csak a képviselőházban számít. Baumel Matyinak már eddig is határozott sikerei voltak. Olyan szépen szólózik péntek esteken a neolog templomban, hogy az embernek majd megreped a szíve a gyönyörűségtől. Matyi 400 lej fizetést kap és ruházatot. Az ortodox kántor próbálta „elszipkázni” és ígért neki hetenként még egy gőzfürdőjegyet is a 400 leien felül, ha hozzájön Baumel Matyira azonban egy gőzfürdőjegy semmi különösebb ingerenciát nem képes kifejteni. És így maradt meg a Matyi szólistának a neologoknak.

Milyen is a tihucáni levegő. A tihucáni levegőről azt hiszem, irtam már. Az valami egészen különleges tihucáni specialitás. Hogy milyen, azt a kicsi

temesvári Schläsinger Gyula aposztrofálta a legjobban.

„Drága anyukám, — irta haza Temesvárra, — már megérkezünk Tihucára. Minden nagyon szép és jó. A levegő, a ludod, olyan mint a fodormentás cukor hátrasziva.

Ha valaha Tihucán mondain fürdőhelyé válik, Schläsinger Gyulának ezt a mondását egészen bizonyosan márványtáblába fogják vésni, mert ő volt az első, aki helyesen tudta meghatározni a tihucáni levegő különleges kvalitásait. Mert itt a levegő tényleg olyan, mint a hűsöd cukor hátrasziva.

De meg is tette ez a levegő a hatását. Jerménas Bella, a tihucáni telep bábos, fiatal felügyelője olyan pusztulásról tesz jelentést dr. Leitnernek, amire még a tatárjárás történetében sincsen példa. A gyermekek ötször naponta étkeztek. Naponta elfogyott 110 liter tej. A kihozott 1 mássa zsemnek és 1 mássa méznek hálvány nyoma sincsen. Amennyi vaját a környéken össze lehetett vásárolni, azt mind össze vásárolták. Leitner dr. azonban egyáltalán nincsen meggyedve.

— Tönni kell ezeket a gyermekeket, mert csak így bírják ki a jövő nyárig.

Különös atrakciója volt a tihucáni látogatásnak a mérlegetés. Hihetetlen eredmények mutatkoznak ennek folyamán. Voltak sokan, akik négy hét alatt hat kilót is hiztak. A zöme három négy kilót könyvelt el. A telep orvosfelügyelője, Mózes Kornédia dr. mosolyogva és boldog elégtétellel jegyzi fel a szenzáció eredményeket. Erről a doktor kiasszonyról külön kellene egy egész riportot írni. Örökké mosolyog, mindenütt ott van, mindenki szereti. A kisfiuk egyenesen rajonganak érte. Ahányszor kimennek az erdőbe, a doktor kisasszonyok mindig hoznak szép csokorba kötve egy pár szál vérvörös havasi eprel. A távozó nyaralók talán őt sajnálják legjobban. Ha lehetnék egészen bizonyosan mindegyik magával vinné.

Öt óra. Az autó berreg. Mindenki utra készen áll. Leitner dr. akinek mindegyik mindenne meg volt a maga megjegyzése az utolsó utasításokat adja.

— Több tészta, több mézet több vaj, több kenyeret. Nem kell sajnálni. Gyurat kell beléjük az ételt.

Az udvaron 95 kis gyermek sorakozik fel és felhangzik az ének heberül:

Szou Cioná ha mész va degel. Degel, máchné Jehuda.

A szemekben kigyul valami furcsa fény. Kifennevőt kicsi azva keze görcsösen keresi egymást.

Jullala, Jullala, jula, jula jullala.

Megtisztult, ártatlan gyermeklelkük örülnek a gyermekszív őszinte lekésésével. A gerincek kiegyenesednek, a ráncok elsimulnak s amikor autók kifordul az udvarról, még sokáig magam előtt látom ezt a képet. Mert így fognak ezek innen hazamenni, egyenes gerinccel, elsimult ráncokkal s egy mosollyal az ajkuk körül, amit itt, Tihucán loptak rá az arcukra és, ha majd a szük pincelakásokban fájni fog az élet, biztosan várnak nagyon fogják várni forró nyári napokon és hideg téli éjszakákon a legközelebbi Tihucán ...

Weinmann Vilmos.

Bankok! Gyárak! Vállalatok! Kereskedők! Iparosok!
Saját érdekében felhívom b. figyelmüket modernül felszerelt
nyomdámra és gummbélyegző gyáramra.
Modern kisüzem, olcsó árak, izléses munkák!
Kérjen árajánlatot!
EUGEN KATZ CLUJ,
Strada Regina Maria 37. szám.

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

A Pé
Alanti Mosó de Cosman Etamin Dupla s Crépe d Georget Gyapju Kérje

Egész Európa rendőrsége felkészült a mai napra

Romániában a hatóságok augusztus 1-ére biztonságba helyezték a kommunista vezetőket

Országszerte letartóztatták a zavargások szításával gyanúsítható egyéneket. Valamennyi európai metropolisban tömegesen tartóztatták le a kommunista vezéreket. Megerősített katonai és rendőrsztagok vigyáznak az európai nagyvárosok rendjére

Kolozsváron tizenhat letartóztatást foganatosított a rendőrség és a sziguranca

(Uj-Kolozsvár, július 31. Az Uj Kelet tud.) Az összes európai metropolisok rendfentartó hatóságainak figyelemmel kísérték a mai napra összpontosult. Már napokkal ezelőtt jöttek táviratok Európa minden részéből, amelyek jelentése szerint ugyszólván majd minden európai országban a szélső balpárt azon alkalomból, amikor Moszkvában a Internacionálé 12 éves fennállásának évfordulóját fogják megün-

nepelni, hatalmas tüntetésekre készül. A moszkvai politika ezuttal is hű maradt önmagához és mint sok más, úgy ezt az alkalmat is meg akarja ragadni arra, hogy európa-szerte általános zavart és alaptalan riadalmat keltsen. Moszkvában már hónapokkal ezelőtt kiadták erre vonatkozólag a parancsot és ennek alapján minden nagyobb európai városban megindult a lelkiismeretlen aknamunka a kedélyek felizgatására.

Párisban, hanem a többi nagy európai városokban is megtették a szükséges óvintézkedéseket. Prágában eddig cca. 200 embert tartóztattak le és betiltották az összes munkáslapokat. A fővárosban két teljes esendőrezdet összpontosítottak. Csehország többi részéből nyugtalanító jelentések érkeztek. Vidéki városokban tüntetések voltak s az ország legnagyobb iparcentrumában, Brünnben szintén nagyon izgatott a hangulat.

Permanenciában áll az európai metropolisok rendőrsége

A külföldi metropolisok hatóságai azonban még idejében felfedezték a készülő tervek és mindenütt megtették a szükséges intézkedéseket, hogy a későbbi eseményeket csirájukban elfojtsák. Párisban, amint azt már legutóbbi számunk egyikében megírtuk, tömeges letartóztatásokat eszközöltek. A kommunista agitáció a francia fővárosban különösen elmérgesedett az utóbbi időben. A kommunista sajtó már hónapokkal ezelőtt kezdte meg féktelen agitációját.

nap este érkeztek meg Párisba és már el is vezényelték őket azokra a pontokra, ahol felhasználásukra a legnagyobb szükség mutatkozik.

A vidéki városokban tovább folytak a házkutatások és ezzel kapcsolatban a tömeges letartóztatások. Lilleből a kommunista vezérek ismeretlen helyre menekültek a letartóztatás elől.

Újra letartóztatták a Humanite egyik szerkesztőjét

Forestier, a kommunista párt közszerkesztőjét ma a lap újabb uszító ponti bizottságának tagját a Humanité cikke miatt letartóztatták. Őrizetbe vették a kommunista parlamenti frakció titkárát is.

A Humanité mai számában haragra buzdítja a munkásságot és azt hangoztatja, hogy sem a bebörtönzés, sem a véres összetűzések nem fogják lanyhává tenni az osztálytudatos munkásság lendületét. A lap arra ösztönöz, hogy délután hagyják a munkát feltétlenül abban az esti órákban negyedeikben gyülekezzenek a tüntetésre, hogy a proletárium megmutathassa erejét.

Lyonban és Montpelliérben további letartóztatások történtek. Egyik kommunista vezetőt Lyonban lakása pincéjében fogták el, ahol már napok óta rejtőzködött s innen irányította a zavargások előkészítését. Vichyben két orosz tetteket ártalmatlanná és személyazonosságuk megállapítása után a határra toloncolták őket.

Tömeges letartóztatások minden európai fővárosban

Augusztus elsejére azonban nemesak

amely eddig is tüzfésze volt a kommunista agitációnak, most is hallatlan izgalomban várja a bekövetkezendő eseményeket.

Svájében moszkvai kiküldötteket tartóztattak le

Svájében több moszkvai agent provokációt tartóztattak le, akiket a moszkvai kormány küldött ki az augusztus elsőjének megrendezésére. Jugoszláviában, Zágrábban van a kommunista agitáció főfésze. Autókról az elmúlt napok folyamán több ízben röpcédulákat szórattak szét. A rendőrség itt is eltiltotta minden gyülekezést. Közönségesen azonosították, hogy rendőri hűntetés terhe mellett tilos az alkalmazottaknak munkahelyüket elhagyni.

Olaszországban eddig még csak Nizzában történtek letartóztatások. A rendőrség itt kommunista központot fedezett fel. Az irodahelyiségben a házkutatások alkalmával nagymennyiségű röpiratokat, plakátot foglaltak le. Nagymennyiségű pénz is találtak, amelyre vonatkozólag megállapították az irattár adatai szerint, hogy moszkvai eredetű.

Budapestet lázító plakátokkal árasztották el

Budapesten rengeleg plakátot ragasztottak ki és röpiratokat osztottak szét, amelyen felszólították a munkásságot, hogy augusztus elsején tartsenek a reakció kormányára ellen.

A Havas távirati iroda athéni tudósítójának közlése szerint a görög fővárosban és a vidéki városokban igen erősen intézkedéseket foganatosítottak a várható zavargások megelőzésére. A kivényelt csapatok már megerkeznek rendeltetési helyükre, tegnap folytatták a kommunista összefogdosását, akiknek száma már ötszázra rug.

Romániában rengeteg letartóztatást foganatosítottak az augusztus 1-jei zavargások megakadályozására

Csak természetes, hogy ebből az egész Európát behálózó hatalmas aknamunkából az Oroszországgal közvetlen szomszédokban levő Románia sem maradhatott ki. A Rador hivatalos távirati iroda ma a következőket közölte.

Az augusztus 1-én tervezett kommunista tüntetések megfelelő előkészületeket váltottak ki Romániában is. Semmi jele sincsen ugyan annak, hogy Romániában tüntetéseket és zavargásokat kísérelnének meg kommunista jelleggel, azonban a belügyminiszter minden eshetőségre készen megtette a szükséges intézkedéseket. Joanitescu államtitkár és Cichosky tábornok hadügyminiszter augusztus elsején Bukarestben lesznek, hogy minden esetleges megmozdulással szemben azonnal kellően intézkedhessenek.

Kolozsváron a hajnali órákban magyar és román nyelvű lázító hangú röpiratokat ragasztottak ki. A Kétvízközt és a sporttelep környékét valóságos elárasztották ezekkel a röpiratokkal.

A kolozsvári letartóztatások

Ugy a rendőrség, mint a sziguranca különben három nap óta állandó permanenciában vannak. Ertesüléseink szerint a kolozsvári sziguranca vezérfelügyelőségénél futnak össze egész Erdélyből az eszközölt nagyarányú letartóztatásokról a távirati jelentések. Kolozsvárt kedd hajnalban rajtaütészerűen hatósági emberek jelentek meg Lévay Károly, az egységes szakszervezet titkárának lakásán és előadták, hogy Lévay Károlyt keressék. Lévay Károly azonban történetesen nem volt otthon. Ellenben ott találták Weisz Juliát és Salamon Jankát, aki nemrég került ki a doftanai fegyházból. Ugyancsak Lévay Károly lakásán tartóztatták le Lénártét is. A tegnapi nap folyamán a letartóztatások folytatódottak. Nagy Gézá, a börtönpari munkások titkárát, Blázy börmunkást, Ferenczit, a ruházati munkások titkárát a sziguranca előállították, majd pedig letartóztatásba helyezték mindkettőjüket. Hajnali 3 órakor a Karolina-téri munkások otthonban megjelentek a hatóság emberei és letartóztatták Kónivés Samut, az

otthon gondnokát. Ugyancsak letartóztatták Dán Istvánt, a famunkások szövetségének titkárát, Sohn Sándort, Balomér Antalt, Tury Sándort, Pap Trajánt is.

A sorozatos letartóztatások azonban még ezzel nem értek véget. Délelőtt őrizetbe vették Bellinszki Róza varróleányt, Huszár József asztalos és Fekete Lajost. Ezeket a polgári foglalkozást űző egyéneknek kívül azonban letartóztatásban vannak aktív katonák is, akik jelenleg szabadságon tartózkodnak. A román frégén Clonta inspektortól akartunk informálódni, hogy milyen terhelő körülmények merültek fel a letartoztatottak ellen és főleg, hogy milyen arányban járnak a házkutatások. A rendőrspektor azonban minden fevilágosítást megtagadott.

Fodor inspektor nyilatkozik a letartóztatásokról

Igy tehát Fodor sziguranca helyettes vezérfelügyelőhöz fordultunk, aki munkatársunknak a következőket jelentette ki.

Tudomásom van a letartóztatásokról. A sziguranca hivatalos közegei folytatják a kihallgatásokat és így érdemben még nem nyilatkozhatom. Tudomásom szerint a letartóztatottak több sejtiszervezetet alkottak és rendszeres, titkos összejöveteleket rendeztek magánlakásokban. A letartóztatásokat ez tette szükségessé.

Temesváron őrizetbe vettek két ügyvédet?

Ezek a tömeges letartóztatások értesüléseink szerint nemesak Kolozsvárra lokalizálódnak. A kolozsvári sziguranca-vezérfelügyelőséghez a tegnapi nap folyamán Erdély ugyszólván minden nagyobb városából hasonló letartóztatásokról érkeznek jelentések. Temesváron több ismert kommunista-vezér lakásán házkutatást tartottak. Ezek között két közismert temesvári ügyvéd lakásán is. Dr. Nagy Hugónál állítólag magyar, bulgár, francia és német nyelven nyomtatott röpiratokat találtak. Az ügyészéig zár alá vette ezeket a röpiratokat és állítólag le-

**A vevőt megbecsüljük
Pénzéért értéket kap!**

Alanti árak igazolják cégem szoliditását:

Mosó delén	Lei 35.-
Cosmanosi mosó delének óriási választékban	39.-
Etamin	52.-
Dupla széles svájci és francia mintás grenadinok	78.-
Crépe de chine különböző mintákban és színekben	390.-
Georgettek gyönyörű mintákban	390.-
Gyapju delének remek mintákban	155.-

Kérjen mintákat!

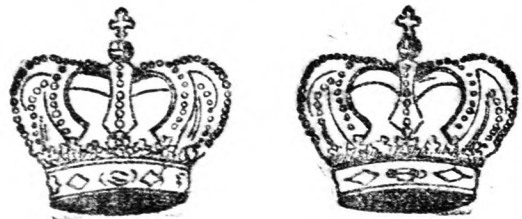
BIRÓ
női divatháza
Cluj, Calea Regele Ferdinand 11/a.

getén
ula aposztró
ta haza Temes-
ünk Tihucara.
ő. A levegő, lu-
ormentásukor
dian fürdőhely-
ulának ezt a
osan márvány-
ő volt az első,
tározni a tihur-
alításait. Meri
mint a hisitő
vegő a hatását
i telep hájos,
n pusztulásról
nek, amire még
sinesen példa. A
a érkeztek. Na-
ő. A kihozott
mésza méznek
Amennyi vajat
t vasárolni, azt
einer dr. azon-
egjedve.
gyermekeket,
jóvó nyárg.
t tihucan lá-
tíhucan ered
ek folyamán.
het alatt hat
arom négy ki-
orvosfelügyel-
nosologyva és
el a szenzáció
tor kiasszony-
ri riportot írt.
itt ott van,
egyenesen ra-
kimennek az
nyvák mindig
e egy pár szál
vező nyaralók
an. Ha lehet-
mindegyik ma-
Öt óra.
ki utra készen
n-légic min-
egjegyzése az
zet több vajat,
inálni. Gyurni
nek sorakozik
héberül:
a degel.
ntami furesz
va keze gör-
la jullala.
gyermekleik
inte lelkese-
ednek, a rán-
autókn kifor-
y magam előtt
y fognak ezek
gerinceel, el-
sollyal az aj-
án loptak rá
szük pincelá-
biztosan várni
nyári napo-
on a legköze-
mann Vilmos.

állalatok!
rosok!
figyelmüket
gummi-
ramra.
létes munkáit
ntot!
CLUJ,
37. szám.
Cluj.

Az új selyemharisnya,

amely az amerikai és európai elegáns nők világában általános csodálatot keltett a

HAROM KORONA

Feülmulhatatlan szépségben és finomságban.

foglalják a két ügyvéd leveleit is, amely kompromittáló iratokat tartalmaz egyes laót kommunistákra, valamint rávilágítanak azokra az összeköttetésekre, amelyet a bánáti földalatti kommunista szervezet a szovjettel fentartott. Eddig tíz letartóztatást eszközöltek P. Tigăreanu vármegyei prefektus rendelkezést adott ki, amelyben szigorú büntetés terhé mellett mindenféle manifesztaiót betiltott.

Bukarestben 42 letartóztatást fogantatosítottak.

Bukarestből különben legutóbb a következő távirati jelentést kaptuk:

Az augusztus 1-jei zavargások megelőzése végett ma éjjel Bukarestben számos házkutatást tartottak és 42 kommunistát letartóztattak, akiket a rendőrfelügyelet őriznek. Köztük vannak a volt egységes szindikátusok vezetői. A letartóztatottaknál megtalálták az augusztus 1-re vonatkozó utasításokat.

A városban ma délután újabb letartóztatások voltak és valószínű, hogy a vidéken is több centrumban ehhez az intézkedéshez nyulnak. Ebben az ügyben ma megbeszélés volt a belügyminisztériumban, amelyen Vajda, Ghisoiu és Stan Emanuel szigurancavezérgazgató vettek részt.

A bukaresti távirat szövegét teljes egészében alátámasztják nagyváradi, marosvásárhelyi jelentéseink, amelyek szintén nagyarányú letartóztatásokról számolnak be. A letartóztatottak között minden valószínűség szerint igen sokan akadnak, akik kizárólag az óvatossági rendszabályok áldozatai és a kiknek semmi részük sincsen rendezvársági kísérletekben. Ezeknek augusztus elseje után alkalomuk lesz tisztázni magukat.

Kolozsváron egész éjszaka folyamán ugy a helyőrség, mint a rendőrség és a sziguranca emberei permanenciában lesznek. A katonák és tiszték nem hagyhatják el a kaszárnyát, hogy szükség esetén készenlétben álljanak.

Értesítés!

Megnyit Bukarestben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel

„Venetia-szálloda“ vezetősége
MO. SESCU tulajdonos.

Félmilliárddal csökkentik a költségvetést a különböző redukciónok

Bucuresti-Bukarest, július 31. Az 1929. évi költségvetés az eszközölt redukciónok után 489.379.490 lejellel csökkent. Ebből a hadügyminisztérium budgetjét 67 millió 996 ezer lejellel, a pénzügyminisztériumét

170 millióval, a közoktatásügyi tárcáét 35 millióval, a kultusztafcáét 2.340.510 lejellel, a belügyminisztériumét 25 millióval, a közmunkaügyi minisztériumét 10.000.610 lejellel, a földmvelésügyi tárcá

kiadásait 87 millió 261 ezer lejellel, az ipar és kereskedelmi reszortét 9.516.536 lejellel, a munkaügyi minisztériumét 94.854 és a közlekedésügyi tárcáét 50 millió 524.069 lejellel szőllították le.

Szerelmi hajszá áldozata-e, avagy postarabló a szatmári rendőrkomiszár felesége?

A máramarosszigeti postarablás szenzációs fordulata. Pop Sándor komiszár felesége, akit Bukarestben letartóztattak, alibit tud bizonyítani és azt állítja, hogy szerelmi hajszá áldozata

(Cluj-Kolozsvár, július 31. Az Uj Kelet tud.) Még az elmúlt hét folyamán beszámoltunk arról, hogy ismeretlen tettesek július 19-ről 20-ra virradó éjszaka betörték a máramarosszigeti postahivatal helyiségébe és onnan 200.000 lej készpénzt és 200.000 lej értékű postabélyeget loptak el.

A postafosztogatás ügyében nagy apparátussal indult meg a nyomozás. A rendőrség országos körzölével hívták fel a romániai hatóságok figyelmét erre az ügyre és rövidesen megdöbentő, a bűnügyi krónikákban szinte teljesen egyedülálló eredményt produkált ez ügyben a romániai rendőrség. A szatmári rendőrség megkeresésére Bukarestben ugyanis letartóztatták Pop Sándor szatmári rendőrkomiszár feleségét, akit nem kevesebbel vádolnak, mint azzal, hogy rablóbandát szervezett és hogy ő volt a máramarosszigeti postafosztogatás tettese. A rablóbandának a tagjai a szatmári rendőrség biztos információi alapján Ancea Aurel, Hegyesi Béla és Heizikovits M. rovimultu, többszörösen kompromittált egyének voltak, akiket szintén sikerült letartóztatni.

Ez az eredmény mindenképpen döbbenetes szenzációja nemesak egész Szatmárnak, ahol Pop Sándornét nagyon jól ismerik, hanem szenzációként hat az egész romániai közvéleményre, mert mégis csak hajmeresztő az hogy egy aktív rendőrkomiszárnak a feleségéről, aki amellett fogász is és a legjobb uri körökben bejáratos, egyik napról a másikra kijerüljön az, hogy egy szervezett rablóbandának a vezére, aki ki tudja hányadik bűntettét követi már el. Az eset méltán keltett feltűnést Bukarestben is, azonban a bukaresti sajtó közleményei szerint ez az egész fantasztikus eset egész más beállítottsággal és talán még szenzációsejbb formát kezd ölteni. A bukaresti Curentul kommentárként ugyan is egy egyszerű kis esetet közöl, amelynek szereplői ugyanazok, akiket ma a máramarosszigeti postalopás végréhajlásának gyanúja alatt letartóztattak és Ghisoiu Jon szatmári rendőrigazgató, tehát ugyanannak a rendőrségnek a vezető tisztviselője, aki Pop Sándorné ellen a letartóztatási végzést kiadta.

A Curentul szerint

Pop Sándorné Ghisoiu Ion szatmári rendőrigazgató hájszájának lett az áldozata

A lap szerint éveken keresztül üldözte szerelmével a szép asszonyt, ez azonban miúdig a legerélyesebben visszautasította Ghisoiu ajánlatait. A férfai hiv-ögében megszünt léhegett és minden alkalommal megrugdolt arra, hogy Popnét kompromittálja és tekintettel arra, hogy rendőrigazgató volt és meglehette, ráfogta Popnéra, hogy rablóbandának a vezére. A hajszának ez a brutális módja már ez év májusában kezdődött meg.

Május 7-én Nagybányán egy Hoisikovits nevezetű kereskedő üzletben betörés történt. A betörők hatalmas értéket képviselő árumennyiséget vittek el az üzlet-

ből. A rendőrségi nyomozás nagy apparátussal indult meg és a szatmári rendőrség rövidesen kirobantotta a hatalmas szenzációt: Hoisikovits üzletét Pop Sándorné rabolta ki.

A rendőrség elfogott egy Ancea nevű kéles egzisztenciájú egyént. — nyilatkozott Ghisoiu, — aki becsülete, hogy együtt követte el a betörést Pop Sándornéval.

Az eset meggyeszerzte hatalmas konsternációt keltett. Pop Sándornét letartóztatták, mint rablóvezért.

Igen ám, csak hogy közben egy váratlan fordulat állott be. Popné sehogysem volt hajlandó elismerni, hogy tényleg része lenne az egész fantasztikus betörési ügyben, rövidesen sikerült is alibit bizonyítani és szabadon bocsájtották. A nagybányai rendőrség mellesleg megjegyezte később azt is kiderített, hogy önfosztogatásról van szó, amennyiben Heizikovits így akart egy horribilis listosítási összeghez jutni.

Popné már akkor meglelte a jelenléte Ghisoiu Ion ellen hivatalos határozattal való visszaelés címén.

Melleg megjegyezte Ancea, aki Popnét ebbe az ügybe vallomással beárattotta, bevallotta később, hogy Ghisoiu lérelle tel arra, hogy ezt a vallomást tegye, sőt megígérte neki, hogy alkalmazzon fogva rekompenzációként a szatmári rendőrségéért.

Ezt közli kommentárként a bukaresti Curentul

Hogy mi összeköttetésben van az eset a máramarosszigeti postafosztogatással, azt

dr. Giurgiu János, Popné védőügyvédje mondotta el munkatársunknak, akihez ez ügyben információkat fordeltünk.

— Az ember azt hinné, — mondotta dr. Giurgiu — hogy Ghisoiu eredménytelen kísérlete után lemond arról a fantasztikus tervéről, hogy az asszony hivatalos hatatmáinak hatáskörén belül bosszolja meg magát Azonban nem így történt.

Ghisoiu felhasználta a máramarosszigeti ezélet megint arra, hogy az egyes fontos műveinek kivételén belőle tőkel.

Fudta, hogy Popné Bukarestben tartózkodott, táviratot menesztett tehát utána, egy sürgőst, hogy fogják el, mert ő a tettese a szigeti postafosztogatásnak. Hogy mennyire nincs alatta az egész fantasztikus vádnak, azt én tudom a legjobban, hiszen egy nappal a fosztogatás elkövetése előtt Popné nálam volt és kérte, hogy bizonyos ügyekben fogadjam el a képviselést. Akkor, amikor Szigeten a postafosztogatás történt, Popné éppen Marosvásárhelyt tartózkodott a Transilvania-szállodában, amit támaszkal tud bizonyítani.

Nem tudom, — fejezte be a nyilatkozatát — hogy egy ember ép őszel hogyan vehette magának azt a bátorságot ilyen dolgokra vetemedjék, egy bizonyos azonban, hogy ezuttal beletörök a bietskája.

Közreadtuk dr. Giurgiu nyilatkozatát minden kommentár nélkül, nagyon kíváncsiak vagyunk azonban az ügynek további folytatására.

Briand megtartotta első minisztertanácsát

A minisztertanács hűségnyilatkozatot küldött Poincarénak

Páris, július 31. A köztársasági elnök jelenlétében a kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyen Briand bemutatta az előterjesztendő kormánynyilatkozat végleges szövegét. A kormánynyilatkozat másfél gépirt oldalra terjed és kizárólag külpolitikai problémákkal foglalkozik. Felkéri a pártokat, legyenek a kormánynak segítségére, hogy Hágában kellő tekintéllyel képviselhesse Franciaországot. A minisztertanács ülésén ezután Tardieu belügyminiszter beszámolt a holnapi zavargások megállítására tett intézkedésekről.

— Benes a halál forkában. Amint Chluzetz eschországi fürdőből jelentik, tegnap egy hajszálon mulott, hogy Benes eschszlovák külügyminiszter az életét veszítse. A külügyminiszter a fürdőhely távában uszkált, közben göresöt kapott és fuldokolni kezdett. Már majdnem elmerült a vízben, mikor egy cserkészfiu, aki a tó partjáról látta a fuldoklót, beugrott a tóba és kimentette a külügyminisztert. Benes annyira megviselte az eset, hogy ágyban fekvő beteg lett.

Briand kijelentette, hogy a kormánynyilatkozat feletti vitának ma be kell fejeződnie. Ha kell, a kamarát éjjel átán barmeddig is együtt tartják, de egy ülésen be kell a vitának fejeződnie.

Páris, július 31. Briand kabinetjének első minisztertanácsa level: intézett Poincaréhoz, amelyben ragaszkodását és hűségét fejezi ki a vezér iránt. Poincaré azonnal válaszolt, — sajnálatát fejezte ki, hogy nem állhat a kabinet élén és teljes sikert kíván a Briand alatt működő kormánynak.

— Egy főhadnagy szökése az elmeegógyintézetből. Berlinből jelentik: A Luxemburg Róza pörében sokat szerepelt Krull főhadnagy, ak a fríedensberg elmeegógyintézetben, Hamburg közelében, megfigyelés alatt állott, szombatkor az elmeegógyintézetből megszökött. A rendőrség megállapította, hogy Krull egy séta alkalmával az intézet kertjének falán átmászott és egy kint várakozó autón megszökött.

Ba

(Badaciu)

Uj Kelet Szilágyosm tak az orsz gépkocsik, egyáltalán tokba verés lik, fürkészt másután érek, parler nak ki kormány. V kyt kivéve demonstrác tak a fővá

Aut szá

Somlyón vágnak a Merész sze familia kut tok állandó soffört. Az

— Az új volt felvév mondja uti vejl alkalmi bizottság gyobb össze kiépítésére. nu egy tol veit. Mossoly igen drága ut". És ő r kiszált aut az utat Ba

Egyszerű meg, melyek berek asszony

Badacsony szerűen esn meg egy heg rapszódikus hajlékok, m

A falu bejár fel a Maniu hajlék volt zé a melléke rejt képezne bükkfákkal ehhez a tiszt ben életének melyben örö az ország n ja, Clara M lékba sieteli kor a lázas kötötte le id állam gondj

Se en

A nyugat azt a deris melyet a M gázott, köz másután érk réna zsvajva östvegyült, S embert nem zott veranda

rukkal. Mily ria királyné hatalmas nu lette a távir rályné küldé

„Ismerem lyet edesany melyéből osz sziv küldi Ő ismerté az ő Mária“.

Elena nag rózza. „E ne mellett van nak. Csokrok nehéz illata, dik az ember szobába nyil kadatlanul n datlanul jönn

Badacsonyban az egész ország részvétele mellett temették el Maniu Gyula édesanyját

(Badacini-Badacsony, július 31. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Szilágyosmlyón ma délelőtt összehívték az ország minden részéből érkezett gépkocsik. A városka főterén — ha van egyáltalán ilyesmi Somlyón — csoportokba verődve szakállas zsidók figyeltek firkészik kutató szemekkel az egymásután érkező vendégeket. A miniszterek, parlamenterek fülöp porosan szállnak ki kocsijaikból. Itt van az egész kormány. Vaidát, Joaniteset és Cihoskyt kivéve, akik az augusztus elsejei demonstrációra való tekintettel maradtak a fővárosban.

Autóparkok a badacsonyi országon

Somlyón rövid pihenés, azután neki-vágnak a Badacsonyba vezető utnak. Merész serpentin visz fel a Maniu-familia kúriájához, az éles kanyarulatok állandó fekezésre kényszerítik a sofőrt. Az út nagyon rossz.

— Az új uttörvénybe országunként volt felvéve a Somlyó-badacsonyi út, mondja utitársam, egy szenátor, aki-vel alkalimilag ültetett egybe a rendező bizottság a törvényjavaslatban nagyobb összeg volt előirányozva az út kiépítésére. A minisztertanácsban Maniu egy tollvonással áthúzta ezt a tervet. Mostyogott és azt mondta: „Nekem igen drága ez az út — de nem ország-út”. És ő maga legtöbbször Somlyón bizált autójából és gyalog tette meg az utat Badacsonyig. Négy kilométer. Egyszerű parasztszekeret előzünk meg, melyeken feketébe öltözött emberek asszonyok érkeznek a temetésre Badacsony. Kis falu. Nagyon egyszerűen és nagyon csöndesen húzódik meg egy hegye tövében. A kukoricából rapszódikusan emelkednek ki a paraszt hajlékok, mint buzatáblából a pipacs. A falu bejáratánál egy dombra épült fel a Maniu-kúria. Kétszobás, egyszerű hajlék volt régen. Később épültek hozzá melléképületek, amelyek most karéjt képeznek körülötte. Fenyvesekkel bükkfákkal szegélyezett allé vezet fel ehhez a tiszta, egyszerű házhoz, amelyben életének nagy részét töltötte és a melyben örök álomra hajította le fejét a magyar miniszterelnökének édesanyja, Clara Maniu asszony. Ebbe a hajlékba, rohan Maniu akkor is mi kor a lázas ellenzéki harcok irányítása kötötte le idejét — és most is, mióta az állam gondjai súlyosodnak vállaira.

Soha Badacsony még ennyi embert nem látott

A nyugalomnak most nyoma sincs, azt a deris, tiszta, rusztikus képet, a melyet a Maniu-hajlék a távolba sugárzott, közelről megzavarják az egymásután érkező autók vad és kinos szíréna zivaja és az a tömeg, amely itt összegyűlt. Soha még Badacsony ennyi embert nem látott. A gyászszal tapé- zott veranda zsufolásig megtelt koszo- rakkal. Milyen koszorúk: Legfelül Má- ria királyné gyászatyóval tompított hatalmas narancsszefü koszorúja. Mel- lette a távirat, melyet az özeveg királyné küldött Badacsonyba: „Ismerem a végtelen szeretetet, ame- lyet édesanyja iránt érzett és szívem mélyéből osztozom gyászában. Olyan szí- velt küldi Önnek részvétét, aki egyaránt ismerte az örömet és a fájdalmat, Mária”.

Elena nagyhercegné koszorúja csupa róza. „E nehéz pillanatban leltem Ön mellett van”, írja a hercegné Maniu- nak. Csokrok, virág, füstölő gyertyák, néhez illata, összevegyül és ráneheze- dik az emberre. A verendáról a gyász- szobába nyíló ajtó egyik szárnyán sza- kadatlanul mennek, a másikon szaka- datlanul jönnek az emberek. A kondole-

alók. Most egy miniszter lép be, kemény kalapját szorongatva a kezében. Közvet- lenül utána Badacsonynak egy egysze- rű parasztszönya járul a katalfalk elé, amelyen gyertyák és virágok kö- zött örök álmát alussza Clara Maniu asszony. A szobában félhomály. Fekete drapériára kísérteties árnyak rajzolód- nak. A ravatalon a halott. Viasszerű sárga most annak a jóságos, egyszerű, asszonynak arca. A balszam merevsé- gén is átszűrődik annak hiúságéltéll gyermekének és gyermekeiben élő anya jóságos tekintete.

Maniu sir..

A halott fejénél áll a miniszterelnök. Tegnap óta — amikor utoljára lát- tam a kolozsvári pályaudvaron — még szomorubb, még összetörtebb, még esettebb lett ez a keményakartu és tör- hetetlen energiájú ember, Románia Mi- niszterelnöke. Odalépek eléje. Mind a két kezét nyújtja:

— „Igazán köszönöm... Nem tud többet mondani.

A kúriától a családi sírhelyhez veze- tő sétányon egymásra boruló tölgyek alatt ravatalozzák fel a halottat. Fél- három. A Cantate vontatottan, elnyujt- va, hangosan sir. Tömjén illet terjeng a levegőben. A koporsó mellett a mi- niszterelnök, Casin Maniu egyetemi ta- nar és az elhunyt lányai állanak. Hosz- szu szamosújvári püspök búcsuztatja elsőnek Clara Maniu asszonyt. Ő boldog mondja, mert a kivételes lényeknek hoszu kora adatott meg számára és az, hogy megérhesse, hogy fia, akihez oly

szent, oly belső és oly tiszta szeretet fűzte, fellephetett a legmagasabb polc- ra, amelyet balandó az ország életében betölthet.

A gyászbeszéd

A kormány nevében Costachescu köz- oktatásügyminiszter beszél: Olvassa beszédét és hangja mégis sokszor el- csuklik. Arról az asszonyról beszél, aki ott volt a románság multszázadbeli nem- zeti küzdelmének első soraiban, aki is- kolát alapított s aki szívvel és lélekkel vett részt fia küzdelmeiben és bárkinél nagyobb izgalommal leste és várta a hi- reket Bukarestből, az ellenzék vezéré- ről és az ország miniszterelnökéről egy- aránt. Valer Moldovan dr. szenátusi al- elnök beszél ezután a miniszterelnök bálványozott „anyuskájáról”. A képví- selőház nevében Pompiliu Joanitescu alelnök, a nemzeti párt képviselője dr. Gh. Crisan képviselő búcsuztatják a halottat. Maniu apaca nővérét támogat- ja, akin minduntalan feltört a zokogás. A miniszterelnök kék szemét pirosan érezi a könnyek és az álmatlan éjsza- kák. Mihalache szorosán mellette áll.

A többi miniszterek képviselők, sze- nátorok elszéledtek a kertben a beszé- dek alatt.

A családi sírboltban

Ahol az allé a Maniu asszony által gondozott szőlőbe kanyarodik fel, egy- szerű fakereszt jelzi dr. Jon Maniu sir- ját. Élt 1833-tól 1897-ig. Mellette frisen ázott sir tárog. Várja a lakóját. A Cantate ismét felcsendül, a filmopera-

tör kurbizásán belesziszeg az áhitatos csöndbe. Maniu maga is segít a kopor- só lebecsítésénél. Megáll a nyitott sir mellett, lenéz, Homlokát összeráncolja és kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy uralkodjék magán. Akik körülöt- te állnak, csak annyit láthattak, hogy két könnyesepp folyt végig az arcán és hogy ez az egy darab gránitból kivésott ember időnként összerázkódik. A mi- niszterelnöknek nincs családja. Szere- tetet csak az édesanyja nyújtott neki.

Most magára maradt, a politikusok- kal.

A temetésről visszatérő vendégeket te- ritett asztalok várták a kuria arnyas udvarán. Etek-ittak a vendégek és ar- ról beszéltek, hogy a liberális és az ave- rescanus párt senkit sem küldött a te- metésre, hogy 2.000 részvétőtávirat érke- zett a világ minden részéből Washing- tontól Athénig, hogy Benes cseh kül- ügyminiszter az első között volt, akik részvétüket kifejezni siettek.

Este 7 óra 10 percek különvonat vit- te vissza Bukarestbe a gyászoló vendég sereget.

Kasztner Rezső.

Az ország gyászából a zsidóság is osz- tozott. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szö- vetség a következő táviratot küldte Ba- dacsonyba:

„Dr. Maniu Gyula miniszterelnök ur- nak. Az Önt ért súlyos csapás szomo- ru alkalmából fogadjuk miniszterelnök ur legőszintébb részvétünk kifejezését. Isten adjon Önnek vigasztalást édesany- jának elvesztéséért, aki az Ön számára a legdrágább volt. Mély gyászában az egész zsidóság szíve együtt érez Önnel, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség”.

Részvétőtáviratot küldött a Zsidó Par- lamenti Klub, számos zsidó közület és az ország igen sok zsidó hitközsége is.

Megkezdődött az általános vita a Zürichi Cionista Világkongresszuson

(Zürich, július 31. Az Uj Kelet tudó- sírójától.) A vasárnapi ünnepélyes meg- nyitó ülés után, amelyről az Uj Kelet már beszámolt, a XVI. cionista kongressz- érdemleges napirend tárgyalását. Első pontként a kongresszus vezetőségének megválasztása került sorra, mely alkalmal- lommal elnökké Leon Motzkin választot- ták meg. Motzkin elfoglalja az elnöki széket és megadja a szót dr. Sammy Gron- sonnak, aki a kongresszusi bíróság munkájáról tesz jelentést. E szerint a XVI. cionista kongresszusra 49 államból összesen 317 delegátust választottak meg akiknek mandátuma közül a kongressz- szusi bíróság 289 mandátumot igazolt. Nyolc mandátum validitását petíció miatt függőben tartották, míg a többi de- legátus az igazoló eljárás lezárásáig még nem érkezett meg Zürichbe. Egyes man- dátumok igazolása körül heves nézetelté- sek és viták voltak, amelyeket a kongresszusi bíróság szótöbbséggel és csak többszöri szavazás után tudott eldönteni.

A kongresszusi bíróság jelentését a kongresszus plénuma több hozzászólás után elfogadta. Eután dr. Artur Ruppin tartotta meg jelentését „Palesztina jelen- tősége a zsidóság jövőjének szempontjából” címen, majd általános figyelem kö- zepette dr. Chaim Weizmann emelkedett székére és közel két és félórás expo- zéban ismrtette a Cionista Világszervezet jelenlegi helyzetét, a legutóbbi kongressz- szus óta kifejtett tevékenységét, egyúttal programot adott a küszöbönálló peri- odusra tekintettel a Jewish Agency kibő- vítésével beálló új helyzetre. Weizmann beszédét sürin szakította meg a kongressz- szusi többség tüntető óvácója. Az ellen- zéki delegátusok aránylag nyugodtan hallgatták végig a szervezet elnökének politikai beszámolóját.

A keddi délutáni ülésen megválasztották a rezolúciós bizottságot a benyújtott ha-

tározati javaslatok felülbírlására és ösz- szegyeztetésére, majd Felix Rosenbluth, az Exekutive tagja ismertette kimerítő részletességgel a Jewish Agency alkot- mánytervezetét, egyben rövid összefogla- lást adott az Agency kibővítéséért folyta- tott tárgyalásokról. Utána dr. S. Bro- dzky professzor tette meg jelentését a cionisa szervezet jövőbeni feladatairól, mire az elnök Motzkin délután felhét órakor az ülést felfüggesztette.

A kiskapus bánfihunyadi országon egy autó elütött egy 18 év körüli zsidó fiatalembert, akit eszméletlen állapot- ban szállították be az autó utasai a ko- lozsvári Park szanatóriumba. Tekintet- tel arra, hogy a fiatallembert semmi- féle igazoló irást nem találtak a fiatal- ember hozzátartozói ezután kértnek fel hogy a Park-szanatóriumban jelentkez- zenek.

— Hoover elnök még ebben az évben végre akarja hajrani a tengeri lészere- lést, Washingtonból jelentik: Beavatott helyen közölték, hogy Hoover elnöknek elhatározott szándéka, hogy még ebben az évben tengeri lészerelési egyezményt létesít Amerika és Anglia között s annak határozmányait faxonnal vögrehajtják.

— A feleséggyilkos pékből hogyan lesz macedon-román hazafi? Bukarestből je- lentik: Két évvel ezelőt Lambros Gheor ge profini pékmester Görögországban megölte feleségét és Romániába mene- kült ahol állampolgárságának elismé- rését kérte azon az alapon, hogy a gyil- kosság előtt hosszabb ideig élt Romániá- ban. A görög hatóságok a román kor- mánytól a feleséggyilkos pék kiadatá- sát kérték. A pék a kiadatás megtaga- dását kérte azon az alapon, hogy állam- polgársági ügye folyamatban van, de

Este félkilenc órakor kezdte meg a kon- gresszus Weizmann, Rosenbluth és Bro- dzky jelentése felett az általános vitát, amely rendkívül heves volt és a késő ój- szakai órákba nyúlt.

(Sajnálatos postai késés miatt Weiz- mann megnyitóbeszédét, Szokolov emlék- beszédét Herzlről, valamint az egyes je- lentéseket csak legközelebbi számunkban hozhatjuk, ugyszintén az általános vita részletes leírását is).

czenkivül is mint a macedon-román kul- turliga tagja, több szolgálatot tett az országnak és büncselekménye már am- nesztia alá esik. Jogászörökbén érdek- lődéssel várják a kormány döntését.

— Italmérok, vendéglősök, kávéosok, szálladások, cukrászok, bor-, sör-, szesz-, líkőrkerekedők figyelembe. Megjelent az íjalméresi engedélyek gyűjtéséről szóló törvény magyar és német for- dítása. Ismerete rendkívül fontos. Kap- ható: Dr. Mandel fordító irodájában, Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 9. sz.

— Virág Lajos önálló hangversénye. Most érkezett vissza Kolozsvárra Virág Lajos, a közismert kiváló operaférfi, aki a szeged tudvalevőleg Bécsben töl- tötte. Virág Lajos augusztus 3-án, szom- baton este 9 órakor a katolikus gimná- zium nagytermében önálló hangversé- nyt ad, amelynek műsorát később fogjuk közölni.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvoszta- ban

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipsani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomát csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Zeppelin készen áll az amerikai atárra. Berlinből jelentik: Friedrichshafenbe öt utas kivételével megérkeztek mindazok, akik a Zeppelinen akartak átjutni Amerika földjére. Az időjárás kedvező és a léghajó hajnali négy óra felé fog startolni. A léghajót nagyszámú közönség nézi. Az utasok között lesz Anna May Jang kínai mozisztárnő is. A csimpánz Bobby és a kanárimadarak el vannak helyezve a Zeppelin fedélzetén.

A szocialisták hágai kongresszusa a Béghien-rezsim ellen. Zürichből jelentik: A szocialista internacionale végrehajtóbizottsága tegnap tíkkakozó határozatot fogadott el a litvániai fehér terrorral szemben és tiltakozott az orosz-kínai viszony kiélezése ellen. A bizottság egy további nácizmusban segítő kezét hallandó nyújtani a magyarországi munkásosztály harcához a jelenlegi ellenforradalmi rezsim ellen, amely mint a határozat kimondja, veszélyt jelent az európai népre és a szomszédos államok köztársasági rendjére.

BUDAPESTRE

féláru vízum, féláru vasuti jegy július 31 és augusztus 9 között a **Dr. Mezei-féle menetjegyirodában CLUJ,** Piata Unirii (Főter) t. sz. Városháza.

Randevu a hajón. Ben Ami művészi erőlködés jelenete. Barzilay István szellemes humoros írása, tömördek vice, aktualitás, művészi cimrajz és karikatúra teszik elevennek és szenzációsá a Garabonciás 14. i. számát. Erdély egyetlen nívós és pártatlanul olvasó vicclapja kapható mindenütt, példányonként 6 lejért; előfizetési ára egy évre 140, félévre 80 lej; kiadóhivatala Cluj, Str. Sa-guna 8.

Ma estére várják Plymouthba a Bremen. Londonból jelentik: A Bremen német óriásgőzöst holnap estére várják Plymouth kikötőjébe. Plymouth lesz az első kikötő, amelyet a Bremen első amerikai utjáról visszatérőben érint.

Ellenforradalmi esztározások Dél-mandzsuriában. Londonból jelentik: Tokiói jelentés szerint Délmandzsuriában Vladivosztk és Chabarovszk között fehérorosok támadást intéztek három orosz község ellen. A harcba beavatkoztak a regularis szovjetesapatok is a visszaverték a támadást. A fehérorosok több hidat felrobbantottak.

Kérjen mindenütt „MIRA“ légyfogót.

Három újabb áldozata van a waldenburgi bányarobbanásnak. Bréslauból jelentik: A waldenburgi bányarobbanás három újabb életveszélyes sebesültje halt bele a kórházban sérüléseibe. A halottak száma ezekkel huszonhétre emelkedett. Az orvosok véleménye szerint a katasztrófát túlélő munkások közül csak kettőnek élte lesz megmenthető. A bányakatasztrófa ügyében beíndított hivatalos vizsgálat még nem tisztázta teljesen az előidéző okokat. A súlyos sebesültek valamennyien életveszélyes állapotban vannak s így tartani kell attól, hogy az eddigi huszonkét halottnal kívül még néhányan életüket veszítik a katasztrófanál szerzett sérüléseik következtében.

Szeptember 1-én 8 százalékra csökkenti a Banca Naționala a kamatlábat

Huszonötmilliárdra emeli fel a Nemzeti Bank a bankjegykontingenst

Bucuresti-Bukarest, július 31. Az Ultima Ora szerint, miután elegendő deviza van a piacon, az új természetes finanszírozásával egidejűleg a Banca Naționala mintegy 25 milliárdra emeli bankjegykontin-

gensét, a leszámítolási kamatlábat viszont 8 százalékra szállította le. A lap szerint erre az intézkedésre szeptember 1-ig nem kerül sor.

A katonai kórház orvosai nem vállalják tovább a felelősséget az éhségstrájkoló kommunistákért

(Cluj-Kolozsvár, július 31. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári katonai kórházban ma már harminchatodik napja tart az éhségstrájk. Mindel jel arra mutat, hogy a sztrájkolók egészségi állapota válságosra fordult. A bukaresti semmitűzők 8. i. kára tüzte ki ügyükben a tárgyalást, azonban alig valószínű, hogy az utolsó napjaikat élő emberek sorsán a hozandó ítélet valamit is segíthetne. A mai nap folyamán különben a következő levelet intézték az összes kolozsvári lapokhoz a sztrájkoló munkások:

Tisztelt Szerkesztőség! A katonai csapatkórház igazgatósága bejelentette a hadtestparancsnökságnak, hogy nem vállal tovább felelősséget az éhségstrájkoló munkások életéért. Tegnap délelőtt dr. Ciocan Ilie orvoskapitány a csapatkórház osztályparancsnoka megjelent Terpu alezredes fő királyi hadbiztosnál és bejelentette, hogy nem vállalja a további felelősséget a harminchatodik nap óta éhség-

strájkoló politikai foglyok életéért. A letartóztatottnaknál a mesterséges táplálással teljesen ellentétes hatást érnek el, mint amilyent vártak. Az irrigatív uton beadott folyadék a gyomorban nem szívódott fel csupán hányást és görcsöket okozott. Próbálkoztak más táplálási módszerrel is, nevezetesen, hogy szondával táplálják a beteget a torkon keresztül. Dr. Ciocan orvoskapitány Senkovits Sándornál meg is akarta kezdeni a szonda beillesztését, azonban a beteg olyan erős szivvrohamot kapott, hogy az orvosnak a további műtétől el kellett állania.

A betegek közül többen vért hánynak és órákat fekszenek naponként eszméletlenül. A napokban meglátogatta a sztrájkolókat Marosán orvosátornok is akit azonban annyira megdöbbentett az eléje táruló rettenetes látvány, hogy kíséretével együtt azonnal elhagyta az immár élő-halott sztrájkolók körtermét.

Birtokviszály Mexicóban, huszonhét halottal. Newyorkból jelentik: A mexicói Veracruzban fegyveres parasztko birtokviszály miatt egymásra támadtak. Az összecsapásokban huszonhét halottja és tizenhét súlyos sebesültje van.

Füzdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivattal, hogy az Uj Keletet fónnakadás nélkül küldhessük.

Óriási árvízvázasztrófa Indiában. Londonból jelentik: Sind indiai körületben a múlt hét utolsó napjaiban harmán óras felhőszakadások a folyók vizét megduzzasztották és óriási árvizeket okoztak. Az árvíz következtében egyes községek el vannak vágva a külvilágtól. A folyók árja elmosta a töltéseket és elvágta a fő közlekedési utvonalekat; táviró póznákat döntött ki, úgy hogy az árvízszujtotta vidékkel a táviró forgalom is teljesen megszűnt. Az árterületen sok ezer ember let hajléktalan. Haidrabadban az árvíz következtében száz ház összeomlott. A környékbeli vetésekben és az állatállományban a károk igen jelentősek. A katasztrófa embérelőzatairól még nem érkeztek hírek a táviróösszeköttetések megszakadása miatt.

A leépített tisztviselők bankettet rendeztek. Bukarestből jelentik: A szenátus tisztviselői karában, mint már jelentettük, a hivatalnokok egyharmadát leépítették, egyrészt, mert számféltiek voltak, másrészt mert semmit sem dolgoztak. A liberális sajtó a leépítéssel kapcsolatban óriási lármát esapott és vezéréikkel ben tiltakozott a szegény román tisztviselők elbocsátása ellen, mert a kormány ugyanakkor az ország ellenségeinek, az esküt le nem tett magyar tisztviselőknek ad nyugdíjat. Tegnap az tán maguk az elbocsátott tisztviselők ál-

lítottak ki bizonyítványt szegénységük-ről. Fényes bankettet rendeztek Pavel Brașanu tisztelőre, aki a szenátusban a leépített tisztviselők védelmére kelt. A helyzet ebben a kérdésben az, hogy a törvényhozóházak tisztviselői karában csupa befolyásos, jómódu bojár fiatalembereket vettek fel, akik semmit sem dolgoztak és csak sinecurának használták állásaikat.

Megindulnak az angol munkások és munkaadók között a tárgyalások. Londonból jelentik: A munkaadók szövetsége részéről annak a reménynek adtak kifejezést, hogy a hét végén megkezdik a tárgyalásokat a munkások képviselőivel. A munkaügyi miniszterium békéltető eljárását igyekszik beindítani, hogy a kizárást meg lehessen szüntetni. A munkások szervezetei odanyilatkoztak, hogy redukál bérek alapján semmi körülmények között sem hajlandók tárgyalásokba kezdeni.

222 óra a távtáncolás új világrekordja. Londonból jelentik: A távtáncolási mania ugylátszik egyre veszedelmesebb méreteket kezd ölteni. Szinte napról napra érkeznek jelentések a világ minden részéről, hogy egyes elkeseredett emberek megdöntötték a távtáncolás világrekordját. Egy ausztráljai jelentés most már azután mindent felülmúl. Arról szól ez a jelentés, hogy Melbourneban egy hivatalos táncos újból megdöntött minden eddigi világrekordot. Ez az ember állítólag 222 óra hosszat táncolt egyfolytában, egy perces megszakításokkal.

Halálugrás a galaci strandon. Galacból jelentik: Tegnap délután a galaci strandon Henrik Biruif francia matróz a strandfürdőn öt méter magasságból a fürdőmedencébe ugrott és többé nem került a felszínre. Megállapították, hogy a matróz feje ugrás közben a medence fenekét érte és összcúzta.

Idéges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes Ferenc József, keserűvíz jó emésztést, tisztá fejet és nyugodt alvást jelent. Világhírű ideggyógyosok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és a gerincvelő súlyos megbetegedéseinél is kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Tovább tart a sztrájk a gyapotiparban Angliában. Londonból jelentik: A gyapotiparban a sztrájk tovább tart. Egyik vállalat, amely százezer gyapotgyárosval dolgozik, megállapodott munkásnival s így azok hajlandóak mutatkozni a munka felvételére. A munkások hátszerint elfogadták a bérlészállítást.

Rapid vonatokhoz meletjegy, a számozott üfőhellyel együtt, augusztus 1-től kezdve kapható, sőt 10 napnál előre is megváltható a **Dr. Mezei-féle menetjegyirodában Cluj,** Piata Unirii (Főter) t. Városháza. Ugyanott külföldi vasuti jegyek 60 napi érvánnyel kaphatók.

Jaurés-émlékünnepély a Magyar Színházban. A kolozsvári szociáldemokrata pártszervezet kulturbizottsága Joan Jaurés-nak, a világháború előestéjén meggyilkolt francia munkásvezérnek, a világbéke ékesszavú apostola halálának tizenötödik évfordulója alkalmából, emlékünnepélyt rendez a kolozsvári Magyar Színházban. Az emlékünnepélyen Antal Márk és Hoffer Géza mondanak emlékbeszédeket, a munkás-működvelők két egyfelvonásos aktuális drámát adnak elő. Közreműködnek az Építőmunkás és Gufenberg-dalárdák. A nívós műsort a szavalókórus és kitünő szavalók által előadandó versek egészítik ki. Az emlékünnep augusztus 7-én, szerda este 9 órai kezdettel lesz megtartva, a színház vasárnap délutáni olvasó helyáraival. Jegyek hétfőtől kezdve a Magyar Színház pénztáránál is kaphatók.

Kedves Böske!
 A múltkor említetted, hogy sehohsem tudsz harisnyákat kapni. Próbáld csak meg egyszer a jó

német márkával. Ez biztosan ki fog elégíteni, mert nemcsak végtelenül ruganyos és **tar-tós,** hanem **elegáns** is és kellemes viseletű. Ezen világmárka azonban csak jobb szaküzletekben kapható. Ne hagyj magad más gyártmányra rábeszélni, hanem kérj csak olyan harisnyát, amelynek kétszeres szegélyébe a következő védjegy van beleszőve **GB L** Mariskád.

Minden gondos anya a gyermekszobában TUNGSRAM opál-takaréklámpát használ. Szabályozható nagyobb és kisebb fényerősségre. Nem kápráztat, kíméli a szemet. Kapható mindenütt!

Osztörtök
 S
 A Haggi
 sárnap, aug
 Haggibbor
 az Ujságró
 két izben e
 hogy annál
 nak sikere.
 gárdája na
 a közönsé
 Délután gy
 lyen dr. H
 sél, majd
 tatják a gy
 denki fog
 osztály sze
 lakokkal fo
 gramját ki
 táneverseny
 gyermekse
 ni. Estefelé
 dődik, amel
 árulhatjuk
 tánc reggel
 gyon szűk
 örömmel v
 Haggibbor
 dó társadal
 lenni.
 A Wacke
 az oszták
 kiváló csap
 11-én mind
 lozsvárt ven
 legutóbb a
 le saját pá
 hozza roma
 lenfele való
 csapat a les
 A dévai
 dégjátéka,
 lett volna le
 játéka mia
 és csak aug
 ra. A dévai
 amely válla
 az ország eg
 műfassa a k
 „Megverte
 Venus Rom
 vasárnap K
 ahol a tenger
 lenfele. A
 végződött, u
 keletkezett.
 sasága betó
 elverte a b
 jait csak n
 súlyosabb k
 tiszték és m
 gerészeti fő
 geriasz szel
 noki kiránd
 zódott kelle
 A kerüle
 nap, augus
 megrendezn
 lező számo
 méteres gy
 vegyes és
 m. hát, 10
 mell, miugt
 előtt 10 óra
 egyéni szám
 vizipóloban
 A Haggi
 Erdős Lás
 olvállalták
 akik mellett
 osztály titk
 remény me
 bor uszóí m
 gel fognak
 lenni és r
 kéri az usz
 tóknél jeler
 versenyen
 megbeszélés
 Ma csüt
 KAC-Unio
 kezdetét a

SPORT

A Haggibbor nyári mulatsága. Vasárnap, augusztus 4-én tartja meg a Haggibbor szokásos nyári mulatságát az Újságíró Klub helyiségeiben. Már két ízben elhalasztották a mulatságot, hogy annál biztosabb legyen majd annak sikere. Az egyesület bevált rendező gárdája nagyszabású programmal fog a közönségnek meglepetést szerezni. Délután gyermekmultság lesz, amelyen dr. Hamburgné Beesky Irén melletti tréfa számokkal szórakoztatják a gyermekeket, akik közül mindenki fog nyerni valamit. A tornaszakosztály szertornával és szabaddzsjakokkal fogja a délután további programját kitölteni. Gyermekszépség és táncverseny fogja ettől függetlenül a gyermekszereget és szülőiket lázba hozni. Estefelé a felnőtt multság kezdődik, amelynek műsorát egyelőre nem árulhatjuk el. Egy bizonyos csak: a tánc reggelig. A multságokban nagyon szükkülő szezonban bizonyára örömmel vesz tudomást a fiatalság a Haggibbor multságáról, amelyen a zsidó társulat színe-java fog megjelenni.

A Wacker Kolozsvárt. A bécsi Wacker, az osztrák elsőosztályú bajnokság ismert kiváló csapata a jövő héten, augusztus 11-én minden valószínűség szerint Kolozsvárt vendégszerepel. A Wacker, amely legutóbb a prágai Spártát 3:0-ra győzte le saját pályáján, teljes első csapatát hozza romániai turájára Kolozsvári ellenfele valószínűleg a város válogatott csapata lesz.

A dévai Granicsárok kolozsvári vendégszerepel. amelynek a jövő vasárnap kellett volna lejátszódnia, a Wacker vendégszerepelé miatt egyheti halasztást szenved és csak augusztus 18-án kerül lejátszásra. A dévaiakat a Haggibbor hívta meg, amely vállalta a kockázatot azért, hogy az ország egyik legkiválóbb együttesét bemutassa a kolozsvári közönségnek.

„Megverték” az új román bajnokot. A Venus Románia ezévi futballbajnoka, vasárnap Konstancában vendégszerepelt, ahol a tengerészek sportklubja volt az ellenfele. A mérkőzés maga eldöntetlenül végződött, utána azonban csinos botrány keletkezett. A tengerészek fanatikus társasága betódult a pályára és egyszerűen elverte a bajnokcsapatot, amelynek tagjait csak nehezen tudták megmenteni a súlyosabb következmények elől a jelenlévő tiszték és maga Pantazzi admirális, tengerészeti főparancsnok, aki előtt a tengerészek nyilván tanujelét kívánták adni harcias szellemüknek. A Venus első bajnok kiirradulása ezek szerint nem végződött kellemes emlékekkel.

A kerületi uszóbajnokságokot vasárnap, augusztus 11-én fogja a szövetség megrendezni a strandfürdőben a következő számokkal: 100, 400, 800 és 1500 méteres gyorsúszás, 200 m. mell, 3x100 vegyes és 4x100 m. sprintstaféta, 100 m. hát, 100 m. női gyors, 200 m. női mell, műugrás és vízpoló. A verseny délután 10 órakor kezdődik. Nevezési díjak egyéni számokban 20, stafétákban 50 lej, vízpolóban 200 lej.

A Haggibbor vezetőségének felkérésére Erdős László és Herczeg Tivadar urak elvállalták az uszós szakosztály vezetését, akik mellett Rubin Miksa fogja a szakosztály tükári teendőit ellátni. Minden remény megvan ahhoz, hogy a Haggibbor uszói most már a kellő szervezethez fogják a szezon versenyéin megjelenni és résztvenni. A szakosztály felkéri az uszókat, hogy fentnevezett vezetőknél jelentkezzenek a kerületi bajnoki versenyen való benevezés és a tréningek megbeszélése végett.

Ma csütörtökön Haggibbor-TC és KAC-Universitatea. Ma délután veszi kezdetét a küzdelem a kolozsvári kerület

vízpoló bajnokságára. A sorsolás szerint első napon a Haggibbor-Tennis Club és Universitatea-KAC mérkőzések kerülnek lebonyolításra. Mindkét mérkőzés igen érdekesnek ígérkezik és előreláthatólag csak nagy küzdelem után fog eldőlni. A mérkőzések bírái Konec Rudolf

és Seliceanu Gergely. A második forduló vasárnap játsszák Haggibbor-Universitatea, KAC-TC párosításban, míg az utolsó fordulóra a jövő csütörtökön kerül sor, amikor a Haggibbor-KAC és TC-Universitatea meccsek köpezik majd a programot.

Közgazdaság

Október elsején megindul a lengyel-román levantei tranzitforgalom

(Bucuresti-Bakarest, július 31. Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt napokban Konstancában a román-lengyel vegyes bizottság befejezte tárgyalásait. A tárgyalások során véglegesen elkészítették a lengyel vasúti állomásokról a román kikötőkbe szállított transito, gyors és teherárúk szabályzatát és tarifáját. Lengyel részről dr. Tazisky Zsigmond miniszteri vezérigazgató, román részről pedig Dumitrescu kereskedelemügyi miniszteri igazgató elnökölték. Az új tarifának hivatalos neve: lengyel-román levantei tarifa.

Ez év október 1-én lép életbe a megállapodás, miután előbb a két kormány ki fogja cserélni egymással a szokásos ratifikációs leveleket.

A megállapodás első része a szállítást szabályozza a lengyel vasúton, a román vasúton, valamint a tengeren az SMR. hajón. Minden szállításhoz egy államközi fuvarlevélet kell használni, amely nagy előnyt jelent a címzettre nézve. Minthogy az államközi fuvarlevélet egyformán bemutatható a lengyel és román vasúton, valamint az SMR. szállítási szerveinek, a szállító

cégek lehetősége nyílik arra, hogy bár mely banknál számítottassa le az áru értékét. A megállapodás első része szabályozza a szállítási terhek felelősségét is, valamint a határon való vámformáltságokat, az áru kiszolgáltatásának módjait és a tengeri balesetek elleni biztosításokat.

A megállapodás másik része tarifális előírásokat tartalmaz, a szállítási díj kalkulációját, az áruk osztályozását és a biztosítások jutalékait. A legújabb részére, amelyeket a lengyel-román levantei tarifa alapján eszközölnek, a lengyel államvasutak nagy kedvezményt nyújtottak saját területükön. Hasonló nagy kedvezményt nyújtott a román vasut Grigore-Ghica Voda és Constanca és Constanca-Grigora Ghica Voda között. Végül ugyanilyen arányban nyújt kedvezményt a SMR. hajói.

A lengyel-román levantei tarifa nagy mértékben fogja fellendíteni a lengyel tranzit forgalmat Románián keresztül, amely eddig Danzigon, Hamburgon és Triestben keresztül bonyolódott le.

Az állami földek bérlése. A földművelésügyi minisztérium átiratban közölte a mezőgazdasági tanácsokkal, hogy az 1929-30 gazdasági évre, amely 1929 őszének végéig tart, az állami földeket árlejtés útján adják bérebe. Az árlejtéseket szeptember hó végén kell megtartani az aratás begyűjtése után, úgy, hogy az új bérlő megkezdhesse a szántást.

Kávéházak és vendéglők zárórāja. A belügyminiszter egyik rendeletében úgy intézkedett, hogy a kávéházak és vendéglők záróráját szabályozza, amely szerint az elsőosztályú kávéházak és vendéglők zárórámeghosszabbítási címén 1500 lej tartoznak fizetni. Az érdekeltek eme intézkedést sérelmesnek találták és küldöttséget menesztettek a belügyminiszterhez, amelynek eredménye az lett, hogy a miniszter az 1500 lejes zárórát lezároltatta 500 Lre úgy az első, mint a másodosztályú he-

lyiségekre. Ezzel szemben kimondotta a miniszter, hogy a kávéházak záróra meghosszabbítását 3 órától reggeli 7 óráig tolja ki.

A németek kétszáz mozdonyt szállítanak a CFR-nek. Bukarestből jelentik: Az új mozdonyok szállítására vonatkozó árlejtésen a berlini Henschen et Sohn cég tette a legolcsóbb ajánlatot s így ez a vállalat kapta a megbízást kétszáz új mozdony mielőbbi szállításra.

A mezőgazdasági kamarák a gyümölcsstermés értékesítéséért. A szatmár-megyei mezőgazdasági kamara kezdeményezésére a gyümölcsstermelő vállalkozók mezőgazdasági kamarái elhatározták, hogy a gyümölcsexportot a mezőgazdasági kamarák fogják ezután irányítani. A mezőgazdasági kamarák érintkezésbe lépnek a külföldi importcégekkel és intézményekkel, hogy a gyümölcsstermelés szűretelezéséig írják kö-

rül az export minden részletét. Az idén közepesen nagyobb gyümölcsstermés ígérkezik azokból a gyümölcsfajokból, amelyeket a külföld mindig az erdélyi piacokon szokott beszerezni.

A francia vegyipar Magyarországra felé gravitál. Párisból jelentik: A legjelentékenyebb francia vegyipari társulat, az Air Liquide érdeklődésre lépett a budapesti Vulkan társulattal. Ez a társulat, amely eddig oxigén előállításával foglalkozott, átváltoztatja Magyarországra számára az Air Liquide képviselőségét és ki fogja aknázni a francia gyár szabadalmait. Mr a közeljövőben gyárakat is építenek Magyarországon, ahol acetylént és szénsavat is fognak előállítani. A magyar társulat fel fogja emelni részvényfőkéjét és a francia csoport az új részvényeket teljes számban át fogja venni.

Osztrák-orsz munkaközösség. Bécsből jelentik: Az orosz szovjetkormány és az osztrák cipőfőlérsz gyárak vezetői között munkaközösségi alapon megállapodás jött létre. E szerint orosz munkásokat képeznek ki szakmunkásokká ezekben a gyárakban és osztrák munkásokat küldenek ki oroszországi cipőfőlérsz gyárakba, amelyeket szerződészerűen csak osztrák gyárosok állítanak fel. Eddig 10 ilyen gyárnak a felállítását tervezték, ezt a számot azonban idővel ki akarják bővíteni, minthogy ebben a szakmában az orosz ipar nagyon hátra van.

Pályázat.

A Szatmári Statusquo Izs. Hitközségnél a metsző állás **מחזורי** betöltendő. 40 éven aluli pályázók adják be aug. 15-ig **מכתב** másolatokkal is felszerelt kérvényüket alulírott főgondnok címére.

Dr. Friedmann Arpad
ügyvéd, hitk. főgondnok
Braun Mór
hitk. titkár.

Comunitatea evreia ortodoxa autonoma.
Satu-Mare.

BERBEADÁSI HIRDETMÉNY.

Hitközségünk előjárásága zárt ajánlati árverés útján berbeadja a hitközségi szárnyasvágóhidnál gyakorlandó tolfosztási jogot az ezen célra szolgáló helyiségekkel együtt, valamint a levágandó szárnyasoknak tréllítés elleni biztosítási jogot, 1930 jan. hó 1-től 1932 szept. hó 30-ig terjedő időre.

Pályázni óhajtok felhívhatnak, hogy 10.000 lei bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlataikat legkésőbb f. évi szept. hó 1-ig hitközségünk irodájába (Str. Col. Jacobini 4.) nyújtsák be, ahol a bérlésre vonatkozó részletes feltételek megtekinthetők.

Az ajánlatok f. évi szept. hó 8-án d. e. 11 órakor bontatnak fel. A hitközség fenntartja magának a jogot, hogy pályázók között, az ajánlott bérösszegre való tekintet nélkül, szabadon válasszon. Satu-Mare, 1929 július hó 29-én.

Az ort. hitközség előjárásága.

TÖZSDE

Valutapiac 1929 július 31 (Bador)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324250-324250	51975	51970	49150	394250	1103250	13676	65005	192450
Newyork	16875-16875	25225	252205	25620	16875	57340	71130	3977	-
London	81675-81675	20375	203675	12393	81675	2780	34475	163780	48481
Páris	659-659	271875	271875	659	224350	2781	13210	39125	59125
Milano	8150-8150	153375	153850	13980	88150	3000	3717	17672	32125
Prága	49950-49950	9062	9060	49950	169850	120475	-	-	286
Budapest	2975-2975	91275	91275	297	297	107	124862	58875	176
Belgrád	297-297	30850	30850	1515	-	840	42150	20350	59
Bukarest	-	5830	5830	-	1905	642750	7969	37975	-
Varsó	1905-1905	73250	7323	-	236750	805950	-	47435	-
Bécs	236750-236750	12390	12391	-	4018	1366850	16338	80480	-
Berlin	4018-4018	-	-	-	-	-	-	-	-

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 30850, Páris 1515, Budapest 34025, Bécs 422, Prága 200

